

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

29 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Țurcan Anatolie, Covalenco Elena, Guzun Ion și Boico Victor

judecând fără citarea părților, recursului ordinar declarat de către avocatul Munteanu Angela în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Bumbu Ion xxxxx, născut la xxxxx, originar din s.
xxxxx și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.12.2014 – 01.08.2016;

Instanța de apel: 26.08.2016 – 31.10.2016;

Instanța de recurs: 23.01.2017 – 14.03.2017.

Instanța de apel: 02.05.2017 – 12.10.2017;

Instanța de recurs: 19.02.2018 – 29.05.2018.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 01 august 2016, Bumbu Ion a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute la art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penală, inculpatul Bumbu Ion a fost învinuit pe faptul că, în noaptea de 03 spre 04 aprilie 2014, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane, a sustras de la automobilul de model „Mercedes A 160”, care era parcat în fața blocului din xxxxx, numerele de înmatriculare lituaniene xxxxx, în valoare de 2 500 lei, după care, sub pretextul returnării numerelor de înmatriculare proprietarului, estorca de la acesta suma de 100 euro, ceea ce constituia, conform cursului oficial al BNM, suma de 1

850,86 lei, fiind reținut de colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor solicitați. În urma acțiunilor săvârșite de către Bumbu Ion i-a fost cauzată lui victimei Zalizco Nicolae o daună materială considerabilă în valoare de 4 350,86 lei.

Tot el, în aceleași circumstanțe, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane, Bumbu Ion a sustras de la automobilul de model „Audi A 6” care era parcat în fața blocului din xxxxx, numerele de înmatriculare lituaniene xxxxx în valoare de 1 800 lei, după care, sub pretextul returnării numerelor de înmatriculare proprietarului, estorca de la acesta suma de 50 euro, ceea ce constituia, conform cursului oficial al BNM, suma de 925,43 lei, fiind reținut de către colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor solicitați. În urma acțiunilor sale, inculpatul i-a cauzat părții vătămate Zestre Constantin un prejudiciu material în proporții considerabile, în mărime de 2 725,43 lei.

Potrivit învinuirii, acțiunile lui Bumbu Ion se încadrează în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apel de acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia inculpatul Bumbu Ion să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (2) lit. c) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate în domeniul înmatriculării mijloacelor de transport pe un termen de 3 ani.

În motivarea apelului, procurorul a invocat că în opinia părții acuzării, instanța de judecată nu a ținut cont de probele examinate în ședință, astfel a ajuns la concluzia greșită de a-l achita pe inculpat, din motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii, însă în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat cu certitudine vinovăția acestuia.

Procurorul, a indicat că sentința urmează a fi casată ca fiind neîntemeiată, deoarece probele cercetate în cadrul judecării cauzei au confirmat pe deplin vinovăția inculpatului.

Inculpatul în ședință judiciară nu s-a prezentat fiind anunțat în căutare. În timpul urmăririi penale inculpatul Bumbu Ion a declarat că vina o recunoaște și se căiește sincer de cele comise.

Poziția inculpatului referitor la infracțiunea incriminată este clară. Acesta a recunoscut vina și a comunicat că a hotărât să sustragă numerele de înmatriculare lituaniene ca să dobândească prin escrocherie o sumă de bani, adică 50 și respectiv 100 euro.

Procurorul, a mai indicat că fiind analizate declarațiile părții vătămate Zestre Constantin, s-a constatat că inculpatul a recunoscut în prezența părții vătămate că a sustras numerele de înmatriculare de la automobil, având scop de profit, și respectiv cum a menționat însuși inculpatul, scopul său de profit este anume dobândirea prin escrocherie a sumei de bani, adică a sumei de 50 euro.

În continuare, acuzarea a accentuat că vina inculpatului este dovedită și prin declarațiile părții vătămate Zalizco Nicolae depuse în ședința primei instanțe, însă prima instanță le-a ignorat și nu le-a pus la baza sentinței. Prin declarațiile respective, care au fost

consemnate în procesul verbal de audiere a lui Zalizco Nicolae, se confirmă că scopul inculpatului Bumbu Ion era obținerea de la partea vătămată a sumei de 100 euro.

Astfel, prima instanță a pronunțat o sentință care este contrară legii, apreciind în mod unilateral și tendențios probele prezentate de către partea acuzării.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2016, apelul declarat a fost admis, sentința a fost casată total și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit căreia inculpatul Bumbu Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art.190 alin (2) lit. c) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 12 000 lei, cu privarea de dreptul de a gestiona surse financiare pe un termen de 3 ani.

5. Analizând circumstanțele cauzei, în raport cu probele prezentate, instanța de apel a ajuns concluzia că, instanța de judecată greșit a constatat că în materialele cauzei nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal și de a-l achita pe inculpatul Bumbu Ion de comiterea acestei infracțiuni.

Așadar, instanța de apel a menționat că poziția inculpatului Bumbu Ion față de infracțiunea comisă este clară, acesta a recunoscut vina, și a menționat expres că „*a hotărât să sustragă numerele de înmatriculare lituaniene ca să dobândească prin escrocherie o sumă de bani, adică 50 și respectiv 100 euro*”.

Mai mult ca atât, conform procesului verbal de audiere a învinuitului din 19 decembrie 2014, se atestă că inculpatul și-a recunoscut vinovăția, s-a căit de cele comise și contra semnătură a menționat că procesul verbal este scris din cuvintele sale (f.d.105-verso).

Instanța de apel a menționat că constatările instanței privind faptul că învinuirea inculpatului nu este clară, detaliată și nu se referă la toate împrejurările în care se pretinde că ar fi fost săvârșită, au fost combătute de probele reținute de instanța de apel.

Astfel, primirea banilor în condiția întoarcerii plăcuțelor de înmatriculare este calificat de către instanța de apel ca escrocherie, ori la momentul intrării în posesie asupra plăcuței de înmatriculare, inculpatul urmărea scopul de a le sustrage.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că inculpatul Bumbu Ion, la data de 03 spre 04 aprilie 2014, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane, a sustras numerele de înmatriculare lituaniene xxxxx de la automobilul de model „Mercedes A 160”, în valoare de 2 500 lei, care era parcat în fața blocului din xxxxx, după care, sub pretextul returnării numerelor de înmatriculare proprietarului, estorca de la acesta suma de 100 Euro, ce constituie, conform cursului oficial al BNM, suma de 1 850,86 lei, fiind reținut de colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor solicitați. În urma acțiunilor sale Bumbu Ion i-a cauzat victimei Zalizco Nicolae o daună materială considerabilă în valoare de 4 350,86 lei.

Tot el, în aceleași circumstanțe, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane, a sustras numerele de înmatriculare lituaniene xxxxx de la automobilul de model „Audi A 6”, în valoare de 1 800 lei, care era parcat în fața blocului din xxxxx, după care, sub pretextul returnării numerelor de înmatriculare proprietarului, estorca de la acesta suma de 50 Euro, ce

constituie, conform cursului oficial al BNM suma de 925,43 lei, fiind reținut de către colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor solicitați.

Reieșind din considerentele menționate, instanța de apel a apreciat critic poziția apărării, considerând-o ca o metodă legală de apărare, pe când instanța de judecată a dat o încadrare juridică greșită acțiunilor inculpatului și a pronunțat o sentința neîntemeiată, care urmează a fi casată, iar inculpatul urmează să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal.

Referind-se la stabilirea măsurii și mărimii pedepsei în privința inculpatului Bumbu Ion, instanța de apel a ținut cont de motivul și gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, aplicându-i o pedeapsă legală și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Munteanu Angela a declarat recurs ordinar în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea totală a deciziei cu menținerea sentinței primei instanțe, prin care inculpatul a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute la art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal.

În motivarea recursului, avocatul a invocat faptul că apelul declarat în cauza dată a fost declarat de către o persoană neîmputernicită.

Astfel că, la judecarea cauzei penale în prima instanță a cauzei penale în privința lui Bumbu Ion, învinuirea a fost susținută de către acuzatorul de stat Potînga Veaceslav.

Respectiv, conform prevederilor legale, doar acest acuzator de stat poate declara apel împotriva sentinței Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 01 august 2016, adoptată în cauza dată.

Așadar, potrivit explicațiilor prescrise în pct.5.1 al Hotărârii explicative al Plenului CSJ nr.22 din 12 decembrie 2005, poate declara apel doar procurorul, care a participat la examinarea cauzei în fond.

Prin urmare, recurentul a indicat că apel împotriva sentinței adoptate pe cauza dată a putut declara doar procurorul Potînga Veaceslav, acesta a participat la examinarea cauzei în fond, însă apel asupra sentinței a fost declarat de către procurorul Cebotari Denis, acest procuror nu a participat la examinarea cauzei date în prima instanță.

Mai mult ca atât, acest fapt a fost menționat și în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, la care instanța de judecată nici nu s-a expus.

Totodată, mai menționează că instanța de apel greșit a constatat că în acțiunile inculpatului se constituie elementele de infracțiunii incriminate inculpatului.

În drept, recurentul își întemeiază recursul pe temeiul prevăzut la art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2017, recursul declarat a fost admis, cu casarea totală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

8. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a indicat că instanța de apel în partea descriptivă a deciziei adoptate nu s-a expus asupra motivului invocat de partea

apărării, lăsând fără apreciere faptul dat, prin ce aceasta a comis o eroare care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, iar argumentele recurente invocate în sensul dat sunt considerate ca fiind întemeiate.

În argumentarea poziției expuse, instanța de recurs a menționat că instanța de apel judecând apelul procurorului urma să verifice două momente esențiale: dacă acesta a fost depus în termenul legal de contestare, și dacă a fost depus de către o persoană împuternicită.

În speța dată, apel a declarat acuzatorul de stat, iar instanța de apel urma să verifice legalitatea împuternicirilor atribuite procurorului apelant pe cauza penală dată, ținând cont de următoarele prevederi legale:

Potrivit dispozițiilor art.53 alin.(1) Cod de procedură penală, în cursul judecării cauze, procurorul reprezintă învinuirea în numele statului și prezintă în ședința de judecată probele acuzării. Tot aici, se stipulează că procurorul este în drept să declare apel sau după caz recurs privind latura penală și civilă a cauzei.

În contextul dat, instanța de recurs cu trimitere la prevederile art.320 alin.(1) Cod de procedură penală, a menționat faptul că procurorul ierarhic superior poate dispune participarea la ședința a altui procuror.

Totodată, instanța de recurs a considerat relevant de a puncta explicațiile date în pct.11 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „*Cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale*” nr.12 din 24.12.2012, și anume că sentințele adoptate de primele instanțe pot fi atacate numai de către procurorul care a participat la judecarea acestei cauze penale.

În cazul, în care se constată că procurorul care a participat la ședința de judecată, după pronunțarea sentinței sau a deciziei din diferite motive nu exercită atribuțiile prevăzute la art.53 Cod de procedură penală, procurorul ierarhic superior este obligat să dispună înlocuirea acestuia cu un alt procuror care să decidă, dacă va ataca sau nu hotărârea adoptată.

În această ordine de idei, instanța de recurs a remarcat că din materialele cauzei, se atestă în prima instanță a susținut învinuirea procurorul Potînga Veaceslav, fiind același care a condus și efectuat urmărirea penală, tot el a participat în ședințele de judecată până la finalizarea cercetării judecătorești, fiind prezent și la susținerile verbale. La data pronunțării sentinței integrale a intervenit în proces procurorul Cebotari Denis, fără a prezenta instanței de judecată ordonanța procurorului ierarhic superior, prin care a fost dispus schimbul de procurori, împuternicindu-l să conteste cu apel sentința adoptată pe cauza penală dată.

În continuare, se accentuează că la materialele dosarului lipsește ordonanța menționată, prin care să fi dispus participarea în ședința de judecată pe cauza penală dată a unui alt procuror decât acel care a condus urmărirea penală sau a unui grup de procurori.

Prin urmare, instanța de recurs a conchis că, instanța de apel la judecarea apelului nu a respectat prevederile legale care reglementează procedura judecării cauzei la etapa dată și nu a analizat minuțios materialele dosarului, fapt ce a dus la adoptarea unei decizii neîntemeiate și nemotivate corespunzător celor invocate.

În contextul dat, s-a accentuat că instanța de apel a lăsat fără apreciere alegația apărării referitor la contestarea sentinței de către un procuror neîmputernicit, acest fapt echivalând cu nesoluționarea fondului cauzei, făcând pasibilă pentru desființare decizia adoptată de către instanța de apel.

În concluzie, instanța de recurs a mai menționat că, în speța dată eroarea comisă de către instanța de apel poate fi corectată doar de către aceasta, iar din acest motiv se consideră necesar de a admite prezentul recurs, cu casarea deciziei contestate și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017, apelul declarat a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit căreia inculpatul Bumbu Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.189 alin.(1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 u.c., ce constituie 10 000 lei.

10. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că la materialele cauzei penale la solicitarea procurorului interimar al Procuraturii de circumscripție Chișinău, Lupașco Artur din 19.05.2017, procurorul adjunct- interimar al Procuraturii mun. Chișinău, șef interimar al oficiului Botanica, Cimbir Marcel a expediat ordonanța din 29.07.2016 potrivit căreia procurorul Cebotari Denis a fost împuternicit de a participa la ședința de judecată pe cauza penală 2014421362 în învinuirea lui Bumbu Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, care a fost prezentată instanței de judecată însă din greșeală nu a fost anexată la cauza penală (f.d.37-38 vol. II).

În concluzie, instanța de apel a menționat că apelul declarat de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura sect. Botanica mun. Chișinău, Cebotari Denis împotriva sentinței Judecătoreiei Botanica mun. Chișinău din 01 august 2016 este depus de o persoană împuternicită să declare apel.

Totodată, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, în temeiul art.385 alin.(1) Cod de procedură penală a constatat că: inculpatul Bumbu Ion, la 03 spre 04 aprilie 2014, urmărind scopul dobândirii de venituri ilicite, a identificat automobilul de model „Mercedes A160” cu numere de înmatriculare lituaniene xxxxx, lăsat fără supraveghere și care era parcat în fața blocului din xxxxx, a sustras plăcuțele cu numerele de înmatriculare în valoare de 2 500 lei și a lăsat victimei un număr de contact, iar când victima a telefonat la acel număr, inculpatul Bumbu Ion a cerut să i se transmită suma de 100 Euro, ceea ce constituia, conform cursului oficial al BNM suma de 1 850,86 lei, amenințând victima cu deteriorarea bunurilor sustrase în caz de nesatisfacere a cerinței, fiind reținut de către colaboratori de poliție în momentul primirii banilor solicitați.

Tot el, în aceleași circumstanțe, urmărind scopul dobândirii de venituri ilicite, a identificat automobilul de model „Audi A6”, lăsat fără supraveghere care era parcat în fața blocului din xxxxx, a sustras plăcuțele cu numerele de înmatriculare în valoare de 1 800 lei și a lăsat victimei un număr de contact, iar când victima a telefonat la acel număr inculpatul

Bumbu Ion a cerut să i se transmită suma de 50 Euro, ceea ce constituia, conform cursului oficial al BNM, suma de 925, 43 lei, amenințând victima cu deteriorarea bunurilor sustrase în caz de nesatisfacere a cerinței, fiind reținut de către colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor solicitați.

Instanța de apel a constatat că instanța de fond a dispus achitarea inculpatului Bumbu Ion învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal din motiv că, fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Analizând probele administrate în cursul de urmărire penală și în cadrul cercetării judecătorești în instanța de fond și verificate în instanța de apel, prin prisma pertinentei, concludentei, utilității și veridicității, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a considerat că acțiunile infracționale ale inculpatului Bumbu Ion urmează a fi reîncadrate în baza art.189 alin.(1) Cod penal - *șantajul, manifestat prin cererea de a transmite bunurile proprietarului, posesorului sau deținătorului ori dreptul asupra acestora sau de a săvârși alte acțiuni cu caracter patrimonial, amenințând cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor proprietarului, posesorului, deținătorului.*

Instanța de apel analizând și apreciind declarațiile părților vătămate Zestre Constantin și Zalizco Nicolae, în coroborare cu declarațiile inculpatului Bumbu Ion de la faza urmăririi penale stabilește că inculpatul Bumbu Ion a realizat latura obiectivă a infracțiunii de șantaj, și anume acțiunea principală materializată în cerința de a i se transmite bunurile proprietarului, adică transferul sumelor de bani 100 Euro și respectiv 50 Euro, care la caz este manifestată prin amenințarea cu distrugerea plăcuțelor de înmatriculare.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art.189 Cod penal, se manifestă prin vinovăție sub forma intenției directe.

Reieșind din circumstanțele descrise, instanța de apel nu a reținut concluziile instanței de fond referitor la faptul că acțiunile inculpatului Bumbu Ion nu întrunesc elementele infracțiunii și nici alegațiile acuzatorului de stat invocate în cererea de apel, referitor la stabilirea vinovăției inculpatului în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal. Instanța de apel a conchis că acțiunile inculpatului Bumbu Ion cuprind elementele infracțiunii de șantaj, manifestat prin cererea de a transmite bunurile proprietarului, posesorului sau deținătorului ori dreptul asupra acestora sau de a săvârși alte acțiuni cu caracter patrimonial, amenințând cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor proprietarului, posesorului, deținătorului, urmate de dobândirea bunurilor cerute.

În acest sens, instanța de apel a subliniat că șantajul se caracterizează prin scopul de cupiditate, la caz, fiind dovedit prin declarațiile părților vătămate Zestre Constantin și Zalizco Nicolae, dar și declarațiile inculpatului Bumbu Ion de la faza urmăririi penale.

Spre deosebire de infracțiunea de șantaj, infracțiunea de escrocherie, și anume acțiunea adiacentă a laturii obiective se materializează prin „înșelăciune” sau „abuz de încredere”.

Instanța de apel, în baza probelor administrate de acuzatorul de stat, a concluzionat că nici una din modalitățile acțiunii adiacente a laturii obiective a infracțiunii de escrocherie nu

și-a găsit confirmare, or, inculpatul Bumbu Ion nu a dobândit prin „înșelăciune” sau „abuz de încredere” de la părțile vătămate plăcuțele de înmatriculare. Respectiv, nici părțile vătămate nu au fost duse în eroare asupra faptului de a transmite plăcuțele de înmatriculare, deoarece inculpatul nu a manifestat nici o influență directă sau indirectă asupra părților vătămate în vederea transmiterii plăcuțelor de înmatriculare.

În consecință, instanța de apel a constatat în baza probelor administrate de acuzatorul de stat că acțiunile inculpatului Bumbu Ion cuprind elementele constitutive ale infracțiunii de șantaj, dânsul a înaintat părților vătămate Zestre Constantin și Zalizco Nicolae cerința cu caracter patrimonial și anume transferul sumelor de bani 100 Euro și respectiv 50 Euro, fiind materializată și acțiunea adiacentă - amenințarea cu distrugerea plăcuțelor de înmatriculare.

Cu toate că inculpatul Bumbu Ion a fost reținut de către colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor, infracțiunea de șantaj a fost consumată.

Stabilind pedeapsa penală inculpatului, instanță de apel a reținut prevederile art.art.7, 61, 75 Cod penal și a stabilit lui Bumbu Ion, în baza art.189 alin.(1) Cod penal, pedeapsa penală sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 10 000 (zece mii) lei.

11. Avocatul Munteanu Angela a declarat recurs ordinar în numele inculpatului, prin care solicită casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței de achitare.

În motivarea recursului, recurenta susține că acțiunile inculpatului Bumbu Ion nu cuprind elementele infracțiunii de șantaj, ce se manifestă prin cererea de a transmite bunurile proprietarului, posesorului sau deținătorului, ori dreptul asupra acestora sau de a săvârși alte acțiuni cu caracter patrimonial, amenințând cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor proprietarului, posesorului, deținătorului, urmate de dobândirea bunurilor cerute.

Conform art.52 Cod penal se consideră componentă de infracțiune totalitatea semnelor obiective stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.

Lipsa unei părți componente ale infracțiunii echivalează cu lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii, iar în condițiile când din învinuirea adusă lipsesc caracteristici, care sânt obligatorii pentru componentă de infracțiune, instanța de judecată urmează să pronunțe o sentință de achitare în privința persoanei puse sub învinuire.

Amenințarea cu deteriorarea sau cu distrugerea bunului proprietarului este un element esențial al componentei de infracțiune, prevăzute de art.189 alin.(1) Cod penal.

Atât timp, cât inculpatul Bumbu Ion cerea transmiterea sumelor de 100 și 50 Euro de la părțile vătămate Zestre Constantin și Zalizco Nicolae, fără a amenința cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor, adică a plăcuțelor de înmatriculare, recurentul consideră că nu a fost realizată latura obiectivă a infracțiunii de șantaj. Afirmatia instanței de apel precum că Bumbu Ion a amenințat părțile vătămate cu deteriorarea sau distrugerea bunurilor, este neîntemeiată și constituie o presupunere care nu poate fi pusă la baza pronunțării sentinței de condamnare.

Prin urmare, în prezența circumstanțelor analizate mai sus și lipsa elementului esențial în acțiunile lui Bumbu Ion - amenințarea cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor, obiectiv impune pronunțarea unei sentințe de achitare a inculpatului Bumbu Ion, referitor la învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.189 alin.(1) Cod penal.

12. Asupra recursului declarat procurorul a depus referință prin care a solicitat declararea recursului ca inadmisibil, deoarece argumentele invocate sunt neîntemeiate.

13. Judecând recursul ordinar declarat, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată, din următoarele motive.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cazurile stipulate în articolul dat.

Potrivit art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel judecând apelul verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Aceiași normă prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Decizia instanței de apel, conform art.417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări a fost comisă, dacă

probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

Analizând decizia atacată și materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că, contrar prevederilor indicate mai sus, instanța de apel a recalificat acțiunile inculpatului din art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal în baza art.189 alin.(1) Cod penal.

În sensul dat, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel eronat a constatat în acțiunile inculpatului Bumbu Ion prezența laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art.189 alin.(1) Cod penal.

Așadar, art.189 Cod penal prevede infracțiunea de șantaj, adică *cererea de a se transmite bunurile proprietarului, posesorului sau deținătorului ori dreptul asupra acestora sau de a săvârși alte acțiuni cu caracter patrimonial, **amenințând** cu violența persoana, rudele sau apropiații acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre ele, cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor proprietarului, posesorului, deținătorului ori cu răpirea proprietarului, posesorului, deținătorului, a rudelor sau a apropiaților acestora.*

Latura obiectivă a infracțiunii de șantaj este constituită din 2 acțiuni a căror realizare este necesară, pentru a fi în prezența infracțiunii de șantaj, și anume acțiunea principală, care reprezintă cererea făptuitorului de transmitere a bunurilor, însoțită de acțiunea adiacentă care se manifestă prin amenințare, în toate 6 modalități prevăzute la norma din Codul penal.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal lărgit consemnează că în contextul laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art.189 Cod penal, acțiunea principală este însoțită de acțiunea adiacentă. În lipsa acțiunii adiacente – reprezentând faptul de presiune, de constrângere asupra victimei – o cerere cu caracter patrimonial, oricât de insistentă ar putea fi, nu este suficientă pentru a constitui infracțiunea de șantaj.

Tot aici, se accentuează că lista de modalități ale acțiunii adiacente din cadrul infracțiunii de șantaj are un caracter exhaustiv, cele indicate în art.189 Cod penal. Nici o altă activitate cu caracter de constrângere, oricât de periculoasă ar fi, nu poate considerată modalitate a acțiunii adiacente din cadrul infracțiunii de șantaj.

În continuare, Colegiul penal lărgit menționează că în speța dată, nu s-a constatat în faptele inculpatului a acțiunii adiacente de amenințare a părților vătămate cu deteriorarea bunurilor.

Analizând declarațiile părților vătămate depuse la urmărirea penală, dar și în cadrul examinării cauzei în prima instanță, Colegiul penal lărgit punctează că acestea nu au indicat despre faptul amenințării lor de către inculpatul Bumbu Ion. Inculpatul doar a cerut o sumă de bani în schimbul bunurilor sustrase, fără să condiționeze refuzul de a-i da sumele solicitate.

În asemenea situație, Colegiul penal lărgit constată că în prezenta cauză penală, instanța de apel a admis eroarea prevăzută la art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală.

Prin urmare, încalcările enunțate determină, incontestabil, Colegiul penal lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să țină cont de cele expuse în prezenta decizie, să înlăture erorile admise, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra motivelor invocate de părți în apel și în recurs, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, cu respectarea prevederilor art.414, 417, 419 Cod de procedură.

14. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Munteanu Angela în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău 12 octombrie 2017, în cauza penală privindu-l pe **Bumbu Ion xxxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 28 iunie 2018.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Covalenco Elena

Guzun Ion

Boico Victor